

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДОСЛІДЖЕННЯ ҐРУНТІВ ТА БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Дисципліна спрямована на одержання теоретичних знань і практичного досвіду з методики і методології дослідження ґрунтів і біорізноманіття, формування уявлень про ґрунт і біорізноманіття як об'єкти і предмети досліджень, про ґрунти як біокосні тіла природи і невід'ємні компоненти наземних екосистем, про різноманіття усіх живих організмів у межах екосистем, їх роль у функціонуванні і забезпеченні стабільності біосфери.

Зміст дисципліни охоплює широкий спектр питань від методології наукових досліджень загалом до особливостей і специфіки методологічних питань ґрунтознавчих і біологічних досліджень, від дослідження сучасного стану ґрунтів і біорізноманіття до їх використання, охорони і збереження.

Дисципліна відіграє важливу роль у підготовці вчителів інтегрованого курсу природничих наук, оскільки формує здатність розглядати ґрунт і біорізноманіття як взаємопов'язані компоненти природних систем та встановлювати зв'язки між процесами, що вивчаються в біології, географії, хімії та фізиці. Набуті знання й дослідницькі вміння дають змогу майбутньому фахівцю-педагогу комплексно пояснювати функціонування екосистем, взаємодію живої та неживої природи, вплив природних і антропогенних чинників на ґрунти та біорізноманіття, а також організовувати практичні й польові дослідження в освітньому процесі.

Дисципліна складається з двох змістових частин. Перша змістова частина присвячена розгляду методологічних питань ґрунтознавчих і біогеографічних досліджень. Ґрунт і ґрунтоутворні процеси вивчаються з позиції об'єктів і предметів досліджень, розглядаються джерела інформації вивчення ґрунтів і ґрунтоутворних процесів. Також розглядаються основи ґрунтоутворення, сучасні класифікації ґрунтів, аналізуються закономірності поширення і основні закони географії ґрунтів. У загальних рисах вивчається ґрунтовий покрив світу і України. Окрему увагу приділено розгляду основ раціонального використання і охорони ґрунтових і земельних ресурсів. У другій змістовій частині розглянуто біорізноманіття як сукупність усіх організмів, які входять до екосистем, підходи до вивчення біорізноманіття на різних рівнях його організації, методи дослідження біорізноманіття, значення біорізноманіття для окремих екосистем, природи загалом і суспільства. Значну увагу приділено розгляду небезпек, що загрожують біорізноманіттю, наголошено на важливості збереження біорізноманіття для належного функціонування планети. Окремо розглянуто біорізноманіття України, основні виклики і проблеми, які є актуальними для біорізноманіття країни.

Мета навчальної дисципліни: формування у здобувачів освіти системних знань про ґрунти та біорізноманіття як ключові компоненти наземних екосистем,

оволодіння методологією і методами їх дослідження, а також розвиток здатності оцінювати стан, значення, використання й охорону ґрунтового покриву та біорізноманіття в контексті збереження довкілля і сталого розвитку.

Завдання: сформувати уявлення про ґрунти та біорізноманіття як об'єкти наукового дослідження, їхню структуру, функції та роль у функціонуванні екосистем і біосфери; ознайомити з методологією та методами польових і лабораторних досліджень ґрунтів і біорізноманіття, сформувати вміння застосовувати їх у навчальній і дослідницькій діяльності; розвинути здатність оцінювати сучасний стан ґрунтів і біорізноманіття, визначати основні загрози та антропогенні впливи; сформувати розуміння принципів раціонального використання, охорони та збереження ґрунтів і біорізноманіття як важливої складової екологічної безпеки та сталого розвитку.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 120 годин, з них 28 годин лекцій, 28 годин практичних, 2 години консультації та 62 години самостійної роботи. Форма заключного контролю – залік.

Забезпечення дисципліни: Підкова Оксана Миколаївна, кандидат географічних наук, доцент кафедри землезнавства та геоморфології.